

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Familia trebuie mântuită!

(dn). Taina căsătoriei mare este. Așa spune sf. Pavel. Și cu el întreagă creștinătatea nestricată. Dar nu așa vrăjmașii crezului creștin curat. Aceștia se străduiesc din răsuperi să banalizeze sfințenia vetrei familiare. Mijloacele de cari se folosesc sunt multe: lucrări „savante” cuvântări, teatru, cinema, radio, ziaristică, literatură ușoară. Isprava acestei apostolii funeste o vedem cu ochii: destrămarea cuibului de fericire și înveninarea isvorului de energie și viață, care ar fi să fie familia.

Conștiința de îndatorirea ce-i incumbă în calitate de cap al creștinătății, Papa Piu XI, urmând pilda înaintașilor și credincios bine cunoscutului său obicei, își ridică glasul și în această chestie vitală. Enciclica dela sfârșitul lui Decembrie trecut, Casti connubii, e strigătul puternic al părintelui îngrijat de pierirea fiilor săi buimăciți și răpiți de valurile unui puhoiu cutropitor, ce amenință să tot crească în turbare.

Scriptura, rânduielile de drept bisericesc și firea omenească dimpreună cu ele, mărturisesc cu un glas măreția legăturii legiuite dintre bărbat și femeie în vederea formării unui cămin comun. Rosturile acestei legături binecuvântate de biserică le prinde sf. Augustin în formula clasică: Proles, fides, sacramentum. Formulă ce-i slujește sfântului Părinte dela Roma de fond pe care și brodează noua scrisoare magistrală, adresată Urbi et Orbi.

Să deie cât mai mulți și cât mai buni cetățeni pământului, împreună locuitori cu sfinții și casnici lui Dumnezeu, — iată cel dintâiu bine al căminului creștin. Alături de care se pune credința conjugală, cea castitatis fides, carea face pe soți să se ajute împrumutat și să se respecte reciproc de așa, încât bărbatul să poată fi cap muerii, fără însă ca dânsa să fie cumva printre asta coborâtă la treapta de slujnică în ierarhia domestică. Gândul legăturii de nedeslegat ce-au primit asupra-și de bunăvoie prin taina mare, simbolizată de trăinicia în veci neclătinată a intimității și dragostei dintre Hristos și biserică, aduce și el pace, mângâiere, tărie și plăcere întru îndurarea greutăților împruncate cu viața casnică, — al treilea bine de neprețuit al căsătoriei creștine.

Impotriva acestor bunuri uneltesc toți uității de sine, cari, nerușinându-se de oameni și netemându-se de Dumnezeu, proclamă căsătoria drept aranjament de proveniență omenească, ea să poată preamări turpitudinile voalate sub numirea de căsătorii vremelnice, de probă, ori amicale. Ba merg mai departe: împiedecă în chip păcătos cursul firii, rodul sâmului, exagerând greutățile cu creșterea copiilor, pretextând mizerii economice, eventual, drapându-și ticăloșia cu considerente de ordin terapeuticogenico-medical.

În fața acestei primejdii, ce amenință societatea cu destrămarea completă, sf. Părinte preconizează și insistă asupra datorinței ce o are puterea lumescă să lucreze mână în mână cu biserică pentru mântuirea familiei. Credem, cu succes.

În jurul problemei sociale

Pilde din trecut — Boerenbond-ul din Belgia — O acțiune socială se impune și la noi

de A. C. ALBINUS

Vechiul dicton, că sărăcia e izvorul cel mai abundent al păcatelor, se verifică zilnic și pretutindeni. O confirmare dureroasă e și defecțiunea dela credință din unele sate din Țara nenorocită a Voevozilor. Oamenii nu au ce mânca. Și, după informațiile ce dețin, se împarte porumb — poate din cele 20 vagoane date dăunăzi de către Delegația economică a guvernului — numai celorce trec la ortodoxie.

Dar, pe urma crizei agricole, a șomajului, a cămătăriei și a altor nevoi sociale, suferă nu numai un singur colț de țară, ci neamul întreg. Între așa împrejurări, datoria bisericilor românești ar fi ca, punând capăt hărțuelilor, să rela firul tradițiilor creștine de activitate socială.

Cât de admirabilă e icoana pe care ne-o dau Faptele (cap. 4) despre viața întâilor creștini! „Iar inima și sufletul mulțimei celorce credeau, era unul; și nici unul nu zicea că dintru averile lui este ceva al său; ci erau lor de obște. Și nimeni nu era lipsit între ei: că toți care aveau țărini sau case vânzându-le, aduceau prețurile celor vândute. Și le puneau la picioarele apostolilor, și le da la fiecare dupăcum avea cineva trebuință”. Sfântul Iustin Martirul arată, că la fiecare liturghie se făcea și colectă în favoarea săracilor. Chiar și înainte de a fi câștigat proprietăți imobiliare, biserică își avea, din ofrandele benevole ale credincioșilor, vistieria sa de caritate. Pe la mijlocul secolului III, proprietatea bisericească s'a organizat și s'a mărit. Bunurile erau administrate de către autoritățile ierarhice, și deosebitele biserici, sub conducerea bisericii din Roma, își comunicau, pentru asistența săracilor, milosteniile provenite din cotizații și ofrande. Milosteniile pontifilor romani mergeau câte odată până la marginile imperiului.

În curând munca socială găsește, în călugări, apostoli neîntrepuși. Fiii sfântului Benedict de Nursia, inversând cursul marilor migrațiuni, se apropie de barbari și îi învață nu numai cum să-și ridice privirea spre cer, ci și felul cum trebuie să trăiască pe pământ. La fel s'a făcut și în Orient. Un punct principal al Regulei sfântului Vasile era: întrebuițarea averilor spre ajutorarea celor lipsiți. Insuși sfântul Vasile a fondat, la porțile Cesareei, un stabiliment creștinesc, unde toate nevoile găseau ajutor. Călugării, din Orient și Occident deopotrivă, munciau cu mâinile lor, fugiau de trândăvie ca de cel mai mare rău, practica în mod larg ospitalitatea, primind pe pelerini, dând sătaș bietilor oameni prăpădiți de războaie sau de foamete. Le propovăduiau munca prin pilda lor.

Și, aceasta a fost necesară în deosebi în Occident, unde barbarii hoinari, jăfuitori și trândavi, nu cunoșteau altă locuință decât căruțele cu care au călătorit, și nici altă în-deletnicire decât vânatul și pescuitul. Câtă muncă tenace au depus zeloșii călugări, până când din acești barbari au făcut gospodari harnici și meșteșugari iscusți! Firește, călugării au fost care au băgat, întâiu, plugul în pământ, și mănăstirile au fost cele dintâi ateliere de cismari, de șelari, de fauri, de aurari etc. Din mănăstiri industria iese și se așează în jurul lăcașurilor sfinte. Dar și aci, meșteșugarii rămân sub ocrotirea bisericii. Aceasta îi organizează în bresle: geldoniae sau confrabrie, adevărate instituții caritabile și societăți de asigurare mutuală. Cele dintâlu bălciuri se țin tot lângă mănăstiri, și coincid cu pelerinajele cele mai vestite.

La anul 1000, într'un conciliu ținut în Poitiers, Biserica a organizat liga numită „Pactum pacis”, menită să aducă omenirei cel mai mare bine social: pacea.

În cursul vremilor, biserică adaptându-se împrejurărilor, a schimbat metodele de acțiune socială. Am subț ochi broșura: A. Luga: Une oeuvre belge. Origine et organisation du Boerenbond; Paris, 1925. Boerenbond-ul e asociația belgiană a 1123 syndicate țărănești cu 87268 membri. Concurența grânelor americane, lipsa fondurilor necesare micilor agricultori, convingerea câștigată din experiența că e mai avantajos să vinzi și să cumperi în comun, au făcut pe țărani flamanzi din Belgia, să asculte sfatul parohului Mellaerts din Goor și să alcătuiască asociații profesionale agricole cu bază religioasă. În 1886, parohul Mellaerts a înființat, cu mare greutate, întâia asociație, în Goor, cu 7 membri. În 1891, existau deja 49 asociații cu 2280 membri; în 1893, numărul asociațiilor se ridică la 130; în 1900, la 450; în 1925, la 1123. Azi, numărul membrilor întrece 100.000 capi de familie. Fondurile Boerenbond-ului fac mai multe miliarde franci. Această asociație plugărească aduce un nemăsurat bine harnicilor gospodari flamanzi și servește în mod minunat Biserica.

Statele moderne, de când au deposedat biserică, au luat asupra-și sarcina asistenței sociale. De cele mai multeori însă, Statul s'a dovedit a fi rău gospodar. Deci a trecut multe din aceste sarcini altor societăți. Cele mai multe societăți de acest fel sunt ostile bisericii, ori sunt indiferente față de lătura morală a marelui chestiuni sociale.

Biserica nu mai poate să-și lase fiii săi pradă mizeriei sociale. Are datoria să se adu-

teze împrejurărilor actuale și să resolve în-tregul complex al problemei. În toate țările. Și la noi.

Paralel cu activitatea călugărilor, pe care ne-ar plăcea să-i vedem așezați în toate lăcașurile noastre mănăstirești, și cu activitatea călugărițelor noastre, care ar trebui să fie încredințate deocamdată barem cu grija gospodărească și cu educația în toate internatele noastre de fete, — trebuie să începă marea operă socială a Bisericii unite. Credincioșii noștri să vadă și să simtă, că biserica nu le arată numai cerul, ci se interesează de aproape și cu tot sufletul, și de bunăstarea lor materială.

Și, cu cât va fi munca clerului, în această direcție, mai febrilă și desinteresată, cu atât va fi mai caldă atașarea credincioșilor de biserică.

Triumful catolicismului în literatura europeană. Dr. Forst-Battaglia dela „Germania“ face o reprivire fugară asupra produselor catolice în literatura europeană contemporană și încheierea la care ajunge este că, spiritul catolic e de-o productivitate uimitoare pe toată linia.

Germania catolică are cuvânt să fie mândră cu nuvelisti ca Dörfler, Schnack, Herwig; cu scriitoare ca Handel-Mazzetti, Gertrud Le Fort, cu lirici ca Schankal, Billinger, Kneip, Hasenkamp, Kramer, Ruth Schaumann; cu dramaturgi ca Weismantel și Mell; cu essay-iști ca Haecker, Wust; cu critici ca Muth, Gardini, Bahr; cu măestri ai cuvântului ca P. Muckermann, Fahsel; cu savanți ca Nadler și Dempf.

Din literatura *Angliei* e destul să pomenim numele lui Chesterton, Belloc, P. Ronald Knox, P. Cyril Martindale, R. Childe, E. Morgan și M. Baring, ca să vedem și aci realizată afirmația de mai sus.

Franța literară-științifică și-a recrutat dintre catolicii declarați pe cel mai mare poet al său, pe Paul Claudel, pe romancierul Paul Bourget, pe cunoscuții purtători ai condeiului: Mauriac, Bernanos, Green, Cocteau, Reverdy,

Baumann, Gheon, M. Iacob; pe filosofii: Maritain, Gilson, Sertillanges, Le Roy; pe profundul cugetător Blondel; pe criticul Brémond; pe istoricii Hanotau, dela Gorce, Madelin, Goyau; pe geograful Brunhes.

Sub acest respect *Spania* stă și ea la nivel. Sunt fil credincioși ai bisericii: cel mai însemnat dramaturg spaniol de azi, Benavente, premiat cu premiul Nobel și Marquina; criticul essayistul și romancierul Azorin, povestitorul Ricardo Leon, liricului Gabriel y Galan, nuvelistul Munoz-Pabon. La academie sunt în număr covârșitor tradiționaliștii, întocmai ca la Academia franceză, unde din 40 de membri 24 sunt catolici pozitiv (din restul de 16 inși, doi sunt iudovi). Cel mai sărbătorit poet al Cataloniei, Eugenio d'Ors e și el catolic practicant.

Câtu-i pentru *Italia*, sora noastră latină, e lucru știut că acuma fac parte dintre catolicii pe față D'Annunzio și Papini, apoi dramaturgul și criticul G. A. Borgese, cel mai de seamă essayist italian contemporan A. Farinelli și Prezzolini.

Și de ne vom arunca privirea într'alte părți ale continentului, vom constata același lucru: catolicismul e în plină acțiune și ascenziune pe terenul literelor. În *Polonia* vom întâlni pe cel mai mare dramaturg de azi al său, pe Rostomowski, pe liricului Staff pe romanciera Kossak-Szczycka, pe poetul Zegadlowicz; în *Bohemia* vom da de essayistul Salda și de cel mai strălucit povestitor ceh din zilele noastre, de Durych; în *Norvegia* ne va întâmpina Siegrid Undset. Și așa pretutindenea unde se află biserică și conștiință catolică.

Tabloul acesta, chiar și așa, incomplet cum este, grăiește îndeajuns sufletelor noastre, mândre că aparțin unui așezământ, din a cărui căldură se împărtășesc și a cărui lumină o răspândesc cei pomeniți și atâția alți frați întru ale scrisului, din Belgia, Olanda, Elveția, Irlanda și România noastră, cu păr. Agârblceanu.

Ortodoxia în Maramureș

— Mijloacele unei „apostolii“ sui generis —

Asupra Maramureșului s'au năpustit emisarii Neodihailor ca și lăcustele biblice. Cutrieră toate satele, înșelând sufletele. Exploatează mizeria ce bântuie, atribuindu-o catolicismului. „Veniți la noi, că pe cei cu știință de carte îi vom face cantori cu leafă lunară dela stat 2000 lei, vom lua biserica și pământurile parohiale dela gr. cat., nu veți mai plăti lectical preotului, preotul ortodox se va sacrifica cu toate cele posibile pentru comună și numai așa veți scăpa din mizeria în care zăceți, dacă veți trece cu toții la ortodoxie“. Unii au ascultat de cuvintele amăgitoare, mai ales dintre aceia, cari numai pe la Paști veneau la biserică. Cei mai de seamă însă, înșelați puțină vreme, s'au reîntors la biserică gr. cat.

Ortodoxia ajunge rezultate mai ales în acelea parohii, unde credincioșii uniți sunt învrăjbiți cu preoții. Iar cauzele învrăjbirilor sunt mai multe. Așa: politica militantă a preotului, contrar majorității populației, exagerarea ștolelor, mai ales azi în mijlocul mizeriei generale, alte imprudențe pastorale, între cari cea mai gravă, e aceea, de a nu se ști face iubit de popor. Toate acestea au contribuit la faptul că în câteva parohii din Maramureș se află incuibați ortodocșii.

În fruntea mișcării este protopopul ortodox Munteanu din Sighet, ajutat de profesorul Pușcă, alungat din Șimleul Silvaniei și pripășit la Sighet, mai întâi blând ca un miel, apoi arătându-și firea de lup; apoi ceta alor o mulțime de preoți și călugări de prin Basarabia. Aceștia tulbură și fanatizează spiritele până la paroxism.

Un asemenea caz s'a întâmplat în 22 Noiembrie trecut în Cuhea, unde propaganda ortodoxă a ademinit 23 de bărbați, cari sunt creaturile profesorului Modreanu, lupiști declarați și ocrotiți prin preoții ortodocșii Moldovanu și Săpătașanu din Dragomirești, (acesta

Foia „Unirii“

Filosofia moartă și filosofia vie

— Din însemnările unui trecător —

de Gavril Todica

I

Dacă aveți răbdare și puțință, cetiți cu atenție vr'un bun manual de istoria filosofiei, Veți vedea defilând pe dinaintea ochilor voștri sufletești toți filosofii, începând dela Thales până la Weininger și Daqué, cu sistemele, teoriile și ipotezele lor; cu multe afirmații, negații și contraziceri; cu multe sofisme ingenioase, cu altele bizare și temerare; cu multe doctrine riscate, altele hazardate; cu unele soluții cioplite, altele cârpite și petecite.

Dacă veți întreba: care sistem erudit câți aderenți are? — veți afla îndată, că în cazul cel mai bun, câte degete la două mâni și două picioare. Urzitorii și aderenții sistemelor abia trăiesc în compendiiile specialiștilor. Doctrinile lor nu scapă, nu se revarsă în lumea largă. Rămân baricadate în catedrele universităților, de unde se scot din când în când pentru acrobatica mentală a elevilor.

Dacă luăm în cercetare oricare doctrină: ne isbim de „bibliografia“ ei, care e însă baricadată tot în aceleași cadre. Memorie să ai, ca să cuprinzi cu ceva aproximație, seria tratatelor, recensurilor, studiilor revistelor corespunzătoare. Câți esteticieni, aproape atâtea

estetici. Câți sociologi „cari se respectă“, aproape atâtea sociologii. Câți psihologi, atâtea psihologii, cari cercetează toate manifestările sufletului, numai sufletul îl neagă...

Poate că așa se face progresul. Dar așa se caracterizează și sterilitatea: prin amestecul limbilor și haosul opiniilor:

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte,
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

Frumos a prins în versuri Alfred de Musset sterilitatea acestei filosofii omenești 1):

... unde-s ziditorii faimoaselor sisteme,
Ce știu, fără credință, să smulg'un adevăr?
Au depănat ei lumea pe 'ntreg de-a fir a păr?
Unu 'n stihii ne arată două puteri în luptă,
Ce rând pe rând învinse au duh nemuritor.²⁾
Iar altul întrevede în cer, prin ceața ruptă,
Un zeu, ce nu vrea rugă, și-i nefolositor.³⁾
Ascult și trec 'nainte, pe trista mea cărare:
Visând îl văd pe Platon, gândind pe Aristot.
Republica, mai blândă, și ea un Zeu își are!
Cu Leibniz, Pytagora, ființa mea renaște,
Descartes mă lasă 'n sinul „văltoarelor“ închis.
Montaigne se uită în sine și nu se mai cunoaște,
Pascal se 'nfricoșează de propriul său vis!
Orbire 'mi cere Pyrrhon și Zenon nepăsare,
Voltaire răstoarnă lumea cu zimbetu-i amar,
Iar obosit Spinoza de-a căuta 'n zadar,
Dumnezeirea 'n toate — o simte cum tresare!
Un Locke abia de vede 'n oameni jucăria,
Când iată, retor meșter, din neguri iese Kant,

1) „Nădejdea în Dumnezeu“. Traducere de D. Nanu, în *Convorbiri Literare*, 1910 pag. 21.

2) Sistemul Manicheilor.

3) Deismul.

Cu propria ei față arzând filosofia,
Pustiu găsește cerul, iar omul — un neant!
Oh, iată care-i rodul, când seceră știința...
Și după șir de veacuri de drum fără popas,
În muncă — având tovarăși răbdarea, suferința,
Cuvântul cel din urmă nimicul a rămas.
O! minți nefericite, orbite de misteruri,
Ce 'n fel de fel de chipuri în umbră- ați migălit,
Vă trebuiau doar aripi să vă nălțați la ceruri,
Aveați dorința numai, credința v'a lipsit.
Vă plâng! mândria voastră tot din dureri răsare.

II

Să vedem, în schimb, altă filosofie. Nu e trecută în compendii. Nu e materie de licență și capacitate. Cu graba, nici nu-i menționez urzitorii, fiind prin esența ei, simplă și unitară, variind cel mult prin aplicările ei. Totuși îi amintesc câțiva reprezentanți:

s. Simion Stâlpuicul,
s. Bernadeta Soubirous,
fer. Don Bosco,
s. Teresa de Lisieux,
Teresa Neumann.

*

Catedra sfântului *Simion Stiltul* era platforma de pe columnele sale, de unde a „profesat“ dimp de 47 ani, fără nici o retribuție bugetară. Aici petrecea ziua și noaptea, vara și iarna, predicând mulțimilor, ce-l cercetau necurmat.

— Ce filozofie profesă el?

— O doctrină simplă, dreaptă și sănătoasă: RĂSTIGNIREA PĂCATELOR.

Veți admite, că nici nu există filosofie mai mântuitoare pentru oameni!

din urmă țaran din Șieu cu 4 clase primare și puțină învățatură cantorală). Șeful propagandei ortodoxe, plugarul Vasile Bizeu Bontău din Cuhea, avea de înmormântat o copilă, pe care voise s'o inhumeze cu orice preț în cimiterul de lângă biserica gr. cat. Ajungând cazul la cunoștința d. președinte a delegației consiliului județan, Gh. Dan, acesta a dat ordin telefonic primăriei ca cei de altă confesiune să se înmormanteze în cimitirul comunal. Preoții ortodocși Moldovan și Spăstănu din Dragomirești au sosit în ziua de 22 Noembrie, întovărășiți de-o patrulă de jandarmi. Cu toții au intrat în primărie. Secretarul le-a comunicat ordinul refecturii, precum și a Ministerului, referitor la îngroparea celor de altă confesiune. Preotul Moldovan întreabă secretarul: „Când a venit acest ordin?” Căci dacă nu-i mai recent, nu-l recunoaște. Moarta trebuie îngropată în cimiterul gr. cat. Deși secretarul din nou îl informează că în comună este cimitir comunal. În acest timp patrula de jandarmi a prins pe groparul Tonco și sub amenințarea de a-l lovi i-a forțat să-le predea cheia cimiterului gr. cat. pentru a face groapa. După ce li-a spus că cheia e la preot, pleacă șeful postului la preotul gr. cat. care — de sine se înțelege — a refuzat predarea cheilor. În timpul acesta preoții, în stradă, înconjurați de mulțimea poporului, le vorbeau să treacă câțiva peste îngrăditură în cimitir și să sape groapa. Așa s'a și întâmplat.

Jandarmii intrând la primărie li-se dau ordinele primite dela Prefectură și Minister, care apriat dispun că cei de altă confesiune decât cea a parohiei respective, nu pot folosi decât cimitirul comunal. Dâșii răspund, că șeful secției jand. li-a ordonat ca să porceadă altfel și dâșii numai ordinul îl execută. În zădar telefonează secretarul șefului de secție, căci ei rămân pe lângă cele ordonate.

Preotul Moldovanu în urmă pleacă la pâr. gr. cat. și cere voie ca înhumarea copilei să se facă în cimiterul gr. cat. Ceeace nu i-se se dă voie. În acel moment vine vestea că cineva dintre ortodocși sapă groapa în cimi-

terul gr. cat. Imediat replică pâr. ortodox Moldovanu că aceea nu e cu puțință. „De altcum îi zice dâșul, plec la înmormântare și voi merge cu moarta unde mă vor duce, dar în cimiterul gr. cat. nici la un caz nu voi intra”.

Jandarmii din primărie privesc mulțimea postată înaintea porții cimiterului gr. cat., când deodată se aud pocnituri puternice, iar porțile cimiterului gr. cat. sunt sparte cu forța de doi corifei ortodocși, dintre cari Bizeu Vasile Bontău strigă mulțimei: „Să văd cine va veni aci, căci doară și jandarmii sunt ai mei”. Preoții, chemați de urgență, întrerup predica și termină degrabă prohodul și pleacă spre cimiterul înconjurat de mulțimea curiosilor. Greco-catolicii foarte indignați, chemau pe preotul lor ca să se pună în fruntea lor și să-le apere credința și cimiterul. Dâșul la rândul său îi liniștește ca să nu se facă vărsare de sânge. Curatorul bisericii gr. cat. cere intervenția jandarmilor, însă dâșii nici nu l-au lăsat să vorbească. În timpul acesta preoții ortodocși cu oamenii lor intră în cimitir și îngropă moarta. După aceasta se reintore la casa mortuara pentru o agapă. Sunt chemați și jandarmii, cari însă refuză pe motiv că dâșii au fost tratați mai înainte la cărciuma lui Feig Maier.

Notez, că ortodocșii toți s'au adunat și erau gata de luptă, dacă se opuneau gr. catolicii, și numai mulțumită calmului acestora din urmă s'a încunjurat vărsarea de sânge.

* * *

Celea de mai sus sunt o dovadă și ele de ce suflet stă în pieptul unor rochi ortodoxe ce provoacă disordine sub scutul și cu ajutorul jandarmăriei, adăugând la mizeriile de cari e bătuit nefericitul de Maramurăș, una nouă: harța confesională. Toate își au însă marginile lor. Așa și acest băstam, căruia o să i-să pună capăt odată ce uniții, sături de strechea cătorva neodihnți, vor pune punctul pe i.

Pr. Vasile Dunca

Cetiți și răspândiți „UNIREA”

Simplitatea și inocența erau toată învățătura *Bernadetei Soubirous*, când în 1858, din 11 Februar până în 26 Iulie, i-s'a arătat de 18 ori Preacurata — „la plus belle Dame” — în grotă dela Lourdes.

Misiunea „filosofică” a fetei de 14 ani, care abia știa scrie și ceti, s'a terminat cu cele 18 apariții celebre. Atâta i-a fost toată doctrina.

— Dar efectul?

— Ei, vedeți, efectul a fost imens.

1. Mai întâiu, au încetat ca prin farmec toate discordiile, procesele și crimele din Lourdes, încât judecătorii au trebuit să plece în concediu.

2. Vindecările miraculoase, de boale incurabile, se succedau des, încât nu peste mult un biuro de medici avea să le verifice și constate.

3. Grotă și împrejurimile ei s'au transformat într'un loc splendid de pelerinagiu, la care aleargă an de an sute de mii de oameni din toate părțile globului, chiar și dela antipozii, pentru a se vindeca de infirmitățile sufletești și trupești.

Și cei mai mulți se vindecă radical, în orice caz mai fericit, decum s'ar „vindeca”, dacă ar alerga la cursuri universitare de filosofie, cât de celebre.

*

„Filosof” cu mai multă erudiție a fost fericitul *Don Bosco* (1815—1888). Profesa însă și el filosofia simplă alui Christos, atât cu vorba, cât mai ales cu fapta. Urmarea

a fost, că milioane de tineri s'au ocrotit și s'au ridicat prin institutele lui, răspândite în largul celor cinci continente. Insuș papa Leo XIII se exprima: „Lucrări extraordinare se pot face sau cu ajutorul lui Dumnezeu, sau cu ajutorul diavolului. Din scopul, menirea și roadele lor se manifestă orginea lor”.

Lucrările lui Don Bosco sunt atât de extraordinare, și roadele lor atât de fericite, încât se vede imediat că au fost realizate cu ajutorul lui Dumnezeu și al Preacuratei”.

*

Cine nu cunoaște azi filosofia „drumului drept”, a „căii sigure” profesată de s. *Teresa de Lisieux*, prin „ploile de roze” și binefacerile ei?

*

În fine, nu trebuie să scăpăm din vedere pe *Teresa Neumann* din Konnersreuth, o enigmă pentru ateii și necredincioși. Nici aceasta nu a avut parte de învățatură profană. Totuș aleargă la ea mii de savanți, ca la un oracol. Pentru că scris este: „Infirma huius mundi elegit Deus, ut confundat fortia”.

*

Iată ceeace înțeleg eu prin filosofie vie. Nu avem decât să ne deschidem ochii pentru a o vedea și a ne destupa urechile pentru a o auzi. Dar... orbii și surzii sunt mulți. Adevărații orbi și surzi nu sunt acela, cari fizicește nu văd și nu aud, ci aceia cari *nu vorau să vadă și nu vorau să audă*.

Știut-a Dumnezeu matematică? Vezi

bine: când cu facerea lumii. Întrebarea pare curioasă celor neinițiați în istoria științelor naturale. Fapt e însă că în veacul XVIII un „savant” instalat la capătul unui telescop, expectora ritos: „Dumnezeu?! L'am căutat cu unealta asta prin toate unghiurile universului, dar fără să dau de el!” Alții făceau spirite pe seama moșneagului închipuirii religioase, mort, după cum ziceau ei, pe la 1500, în urma oboseli cu cărmuirea cosmosului. Ba un domn cu cioc de profesor și-a permis și m l'a declarat pe Dumnezeu, ex cathedra, drept un animal sugător, de formă gazoasă.

Decât că vremea trece. Și lumea învățaților trece și ea dela copilărie la bărbăție. Se cumițește.

Mai nou s'a auzit, între destui alții, și glasul înțelept al vestitului astronom *Sir James Jeans* din Cambridge, dela înălțimea catedrei academice de acolo. Cuvântarea de deschidere a omului acestuia de știință a fost un splendid imn de laudă a cunoștințelor Ziditorului în materie de matematică superioară și termodinamică. Toate procesele macro — și microcosmosului corăspund doar unor formule matematice dintre cele mai complicate. Da: întregul univers e o „lume de lumină”, un sistem, dintre cele mai ingenioase, de energii cosmice, de așa, încât versetul din bătrâna și mult hulita Biblie: „Și a zis Dumnezeu: „Să fie lumină!” abia acum, după trudă și cercetări milenare, începe să fie înțeles după cuviință, — vorba numitului savant.

Dela mărturisirea aceasta și până la închinarea smerită a creștinului, ce-i drept, mai va. Inseamnă însă mult și atâta într'o lume de secături gălăgioase ce-și sbiară în urechile multimilor naive, prostia cu pretenții de savanți.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. *Avisalon Costea* din Frumoasa de adm. parohial la Telec, (distr. Giurgiu).

— Același a trecut în deficiență pe pâr. *Gavrilă Cornea*, vice-protop. onorar, din Ileni; pe pâr. *Petru Ciobotar*, vice-protop. onorar din Reghin II; pe pâr. *Alexandru Tărnăveanu*, protopop emerit, din Pogăceaua; pe pâr. *Vasile Podoabă*, protopop, din Valealungă și pe pâr. *Maximilian Giurca*, paroh din Totoiu.

Unirea face puterea. Și mult bine pot să facă puțini buni împreună, vorba cronicarului. Convinși despre forța ce-o reprezintă gruparea celor de un gând și de o inimă, slujitorii catolici, francezi, ai Thaliei, s'au strâns, mai înainte cu trei ani, în Paris, într'un mănunchiu botezat: Asociația catolică teatrală. Astăzi numără peste 800 de membri. Scopul acestei tovărășii strict religioase este: organizarea în spirit creștin a tuturor acelor, cari își îndeplinesc chemarea în teatru, în sala de concert, în cinema; adecă a actorilor, a scriitorilor de piese teatrale, a compozitorilor ș. a. Cel dintăiu duhovnic al acestei grupe de elită, sub respectul moral și spiritual, a fost pâr. Gillet, generalul dominicanilor. Asociația își are deja și buletinul său și propria sa casă de ajutoare. — Idealul creștin poate fi realizat între orice împrejurări ale vieții. Și oriunde. Până și pe binele parisiene ultramoderne, vestite ca ultramondene.

Catolicismul prinde teren și în Anglia. Încet dar sigur, biserica Romei se întărește în vechiul ei pământ, în țara lui Albion. »Catholic Directory of 1931», aduce statistica celor trecuți la catolicism din 1 Ianuarie 1920 și până la 31 Decembrie 1929. Totalul acestor

convertiri dă numărul de 121,973 suflete în deceniul din chestie, cu minimum de 11.621 în 1920 și cu maximum de 12.796 în 1923. Numărul tuturor catolicilor din Anglia și ținutul Wales de prezent este 2.174.673 persoane față de 1.931.991 din 1922. Cei mai mulți catolici sunt în eparhia de Liverpool (373 885); cei mai puțini în cea de Menevia (13.223). Cele mai multe convertiri (în 1929) au fost în eparhia de Westminster (1414), cele mai puține în cea de Menevia (402). — De notat că aceste treceri la catolicism nu se întâmplă după metoda ortodox-maramurașană. Pe acolo lumea înțelege altfel apostolia.

Congresul cooperației din Ardeal.

Uniunea cooperativelor ardeleni organizează, în 25 și 26 Ianuarie c. un mare congres general al cooperației din Ardeal. Cu acest prilej se vor desbata și se vor pune în lumină adevărate realizări și neajunsurile mișcării, se vor croi drumuri și directive noi în mișcarea cooperatistă. În locul prim se va discuta organizarea producției, creditului, desfacerii, aprovizionării și muncii fărănești în sistem cooperatist. Toate unitățile cooperative sunt rugate să fie reprezentate la acest congres de mare importanță prin cel puțin câte un delegat.

Concurs. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc publică concurs cu termenul de 31 Ianuarie c. la parohiile: *Aruncata* (distr. Cătina); *Turteni* (distr. Turda); *Vaideiu* (distr. Luduș); *Cincu* (vicariatul Făgărașului); *Frata* (distr. Cătina); și *Valea-Lungă* (distr. Biia).

Locale. Dumineca viitoare, a lui Zaheru, va predica în catedrală p. Dr. Vasile Aftenie, prof. la Academia de teologie.

— Pe ziua de Luni, 19 Ianuarie c. s'a convocat o ședință extraordinară a consiliului județan, la Diciosânmărtin. Se va desbata, cu acest prilej, în amănunte, chestiunea mutării reale a capitalei de județ la Blaj. Fiind vorba de simpla ducere la îndeplinire a unei legi existente, este de sine îteles că sfatul județan nu are alta de făcut, decât să caute cea mai bună cale practică pentru strămutarea de mult plănuită. Sperăm că greutățile, legate în chip necesar de această operațiune, vor putea fi biruite, dată fiind deoparte existența localurilor suficiente în noua capitală, de alta bunăvoința guvernului care nu va pregeta să acopere cheltuielile necesare.

PUTEREA DE MUNCĂ O CÂȘTIGĂM DIN ALIMENTE, Cu cât lei alimentare mai concentrate și mai ușor digerabile, cu atât mai bine se transformă în energie. Un aliment întăritor corespunzător, e Ovomatine cu gust plăcut și ușor digestibil.

Bătrânețe cinstită. Spune cineva: »Părul alb e mare lucru, pentru cine vrea să știe. Și a ști să-l porți, e, poate, cea mai grea filosofie.« Dintre atâția alți bătrâni venerabili ce-și poartă cu toată demnitatea părul alb ținem să pomenim, deocamdată, pe p. pensionat Vasile Păcașiu din Hotoan, autorul cărții de rugăciuni »Icoana sufletului,« ajunsă deja la a 12-a ediție și a istoriei parohiei ce a păstorit-a 58 de ani în rând, — lucru ce ar fi bine să-l urmeze toți câți sunt în cura animarum (ne gândim la scrierea istoricului parohiilor). Și totodată caută să amintim, pe același titlu de bătrânețe cinstită, și pe p. Ioan Costin, protop. onorar al Firizei, membru al delegației memorandiste din 1892, care deși târziu, dar își vede o parte a muncii sale onorată prin decretul regal ce-l înșiră cu Nr 1366—1930, între, cavalerii ordinului »Coroana României.« — Dă-ne Doamne, mulți atari bătrâni venerabili pentru muncă lor bisericăscă națională!

Pentru biserica din Zălau. La daniile frumoase de până aci, avem bucuria să alăturăm altele noi. Spre scopul amintit au mai intrat anume câte 500 Lei dela: Gavril Mureșan; Gh. Dudaș; Gh. Ardelean; Catedrala »Sf. Iosif« din București; Alex. Kelemen; Mateiu Moldovan; Fr. Podar; Alexe Creț; Simion Balint; Traian Ardelean; Banca »Szilágyocseh és vidéke«; Laurențiu Curea; câte 300 Lei dela: Dr. Valer Iuga; Titilca (colectă); Gh. Sildan; câte 200 Lei dela: Flore Maxim; Petre Zaharie; Iosif Martin; alte same dela: Grigore Pop 366 Lei; Sasa (colectă) 360 Lei; Ciurmăna (colectă) 338 Lei; Câmpia (colectă) 334 Lei; Notariatul Crasna (colectă) 320 Lei; Moftin; (colectă) 170 Lei; Chechișă (colectă) 150 Lei; Crișeni (colectă) 133 Lei; iar dela Sâncrai și Chiorean (colecte) câte 100 Lei. — Noul danii sunt cerute cu insistență și primite cu mulțumită și cu asigurarea celor mai fierbinți rugăciuni ce se vor înălța dela noui jertfelnic pentru toți ctitorii și binefăcătorii acestei sfinte biserici.

DACĂ AVEȚI NEVOIE DE UN PURGATIV, luați seara 2 dregăuri mici de Artin dimineața și veți avea un scaun normal și ușor.

Premiile ziarului »Curentul«. Ziarul dlui P. Șeicaru a implinit trei ani de existență. Aniversara a sărbătorit-o, între altele, distribuind premii, în valoare de 250.000 Lei, celor mai bune lucrări asupra unor teme mai înainte fixate. Premiul pentru roman a fost atribuit manuscrisului: »Și pe urmă?« al dlui I. Igiroșeanu; un altul de 20.000 Lei a obținut studentul Pupeza pentru lucrarea: »Apărarea muncii naționale«. Lucrarea dlui comandor Izbășescu și căpitan Cambrea despre »Coasta Mării Negre și apărarea națională« a primit același premiu. Deosebit trebuie subliniat începutul norocos pe care l-a făcut »Curentul« premiind cu câte 10.000 Lei pe doi scriitori minoritari, cari au contribuit la răspândirea literaturii românești dincolo de hotare: Fekete Tivadar, care a publicat în ungurește o bună antologie a poeziei românești moderne și Kádár Imre, care a tradus o colecție de balade românești. Pentru anul viitor, »Curentul« anunță sporirea acestei liste de premii cu încă două: unul pentru o lucrare despre: »Aviația care ne trebuie«, și altul pentru cea mai reușită evocare a unui fapt de eroism românesc, sau a unui episod din timpul războiului celui mare.

PASTILELE ANACOT SUPTRE ÎN MOD REGULAT, desinfectează gura și gâtlegiul. Prețul unei fiole Lei 37.

Telefonul »Unirii«

N. Bixad. 1) Titularul postului din chestie primea, la Blaj, 8420 lei, la Gherla 5400 Lei, la Oradea 4720 lei lunar. Cu 1 Ian. c. însă s'a șters din buget. 2) Oficiantii de pela eparhii nu se bucură de gradații.

T. București. Dacă ați ști cine este A. H. »foletonistul confesional« al ziarului »Universul«, și ați cunoaște resorturile intime cari îl indeamnă la scrieri împotriva bisericii noastre, nu v-ați mai mira de cele debitate mai nou (15 Ianuarie) sub titlul sugestiv: »Morți cari nu găsește loc de odihnă« Este anume foarte frumoșii principii, că »orice neînțelegere care aduce o căd de mică atingere unității noastre sufletești în hotarele României întregite merită să fie examinată mai de aproape și cu orice preț înlăturată,« dar d. A. Hodoș (câci dlui este) știe mai bine decât noi, că nu biserica noastră tulbură unitatea sufletească a Românilor din Maramureșul unit, ci revizorii »antatici« ai Presfințitului dela Cluj, cari înțeleg să exploateze și gândul unei organizații politice (averescane) pentru a putea mână cât mai multă apă pe moară proselitismului ortodox, afirmative tot mai neodihnit în părțile acelea. Această chestiune ar trebui s'o cerceteze d. A. H. și acesteia ar trebui să-i aplice principiul atât de frumos, de-a fi »cu orice preț înlăturată«, iar nu atitudinea de legitimită apărare a preoților noștri de acolo, cari dacă nu permit celor defecțioși deia legea unită îngroparea în propriile lor cimitire, este numai pentru a salva »unitatea sufletească« a Maramureșului, atât de unitar până acum. Dar înzadar vom aștepta așa ceva dela d. A. H.; fiindcă odată ce interesul de partid li dictează să acționeze în sens contrar, unitofob, nici o putere nu-l va putea face să privească în față adevărul și să se lase călăuzit de acesta.

P. Vetiș. La vremea sa, pe cât va îngădui spațiul, da până acum nu s'a putut. Așteaptă și alții, de mult, să ajungă la cuvânt. Șapoi mai sunt și alte cauze mari de cari caută să ne ocupăm, după vreme și împrejurări. — Mulțumim pentru cele trimise,

B. Cluj. Nu putem da încă nici astăzi ceva pozitiv privitor la reducerea salariilor preoțești în nou buget. Din simplul motiv, că guvernul abia acum este în căutarea unei soluțiuni definitive. Până acum problema se găsește într-o stare de încurcătură supărătoare, produsă însă nu de intențiunea cărmuirii de-a face nedreptate preoțimii, ci dintr-o regretabilă pripeală. Deoparte, anume, comisiunea bugetară, în plin acord cu guvernul, a hotărât principial, că preoțimea va contribui la jertfa comună după aceeași norma ca toți ceilalți funcționari ai statului. De altă parte însă, suma totală a bugetului cultelor, votată de Camera, este mai mică decât să poată acoperi nevoile din trecut, fără o scădere a salariilor, cu atât mai mare la singuraticile confesiuni, cu cât mai mici sunt economiile pe cari le-au putut realiza prin desființări și suprimări de posturi. De aici confuzia care, evident, nu poate rămâne fără o deslegare dreaptă și echitabilă. După informațiunile noastre, guvernul e pe cale să o găsească, așa că alarma în jurul acestei probleme, dacă nu este fără temei, este totuși prematură. De altfel suntem siguri că episcopii noștri, împreună cu parlamentarii vor veghea și pe mai departe, ca și până acum, penstruca preoțimii să nu i-se facă o nedreptate atât de strigătoare, care, de altfel, nu este în intențiunea parlamentului, nici a guvernului.

Am primit câte 200 Lei, abonament pe anul curent, dela: P. Reghin, Dr. P. Zăhan, Parohia unită Voșlăbeni, Mânăstirea, Satu-mare, T. Sân-Lazar, Dr. Ch. Marghita, Dr. P. Mociu, B. Lechința de Mureș, R. Hârșeni, D. Gurghiu, G. Ohimes-făget, C. Copru, P. Caransebeș, D. Buciumșasa, I. Baia-mare.

Oficiul parohial, Dumbrăveni. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1930.

Oficiul parohial, Salva. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe 1930.

Dr. M. Șimleul Silvaniei. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

C. Codmeniș. Chităm primirea abonamentului pe 1930.

A APĂRUT

A APĂRUT

»Teologia pastorală«

de canonicul Dr. Nicolae Brînzeu, Vol. I. Păstorul și Turma (Hodegetica). Cu o prefață de I. P. S. Valeriu Traian Frențiu, arhiepiscop de Oradea.

Prețul: broșat Lei 350, legat Lei 380.

Până nu intră în comerț, se poate avea la autor cu prețul de: Lei 280 broșat și 310 legat. Grăbiți cu comanda. Adresa: Dr. Nicolae Brînzeu, canonic Lugoj j. Severin.

8-25

Articole de fotografiat:

Celea mai nouă mașini de fotografiat **Baby-Box, Ikonta, Bessa, Billy și Billette**, se pot cumpăra de sărbătorile Crăciunului, la

Kováts P. și Fiii, prăvălie de articole fotografice.
Cluj, Piața Unirii 8. Cereț Preț curent.

6-6

— Ingrigește-ți copilul: cu pudra, cremă și săpunul HÖFER —